

BESLISBOOM

AANLEIDINGEN VOOR HET AFNEMEN VAN EEN RISICO-ANAMNESE

1. Soa-vraag/soa-onderzoek op eigen verzoek.
2. Soa-klachten: zowel urogenitale klachten als specifieke extragenitale soa-klachten.
3. Vermoed risico op een soa, bijvoorbeeld bij jongeren tijdens pilconsult, seksueel geweld, of bekend hoog risico; ondermeer bij mannen die seks hebben met mannen of mensen afkomstig uit een soa-endemisch gebied (zie kaartje achterzijde).

STAP 1

TOESTEMMING

Vraag toestemming voor het stellen van persoonlijke vragen en/of vragen over seksualiteit/seksueel gedrag.

STAP 2

WELKE TESTEN BIJ WELK RISICOPROFIEL?

Aanwezigheid van één van de volgende risicofactoren:

- MSM?
- Wisselende contacten? (>3 in afgelopen 6 maanden)
- Afkomstig uit soa-endemisch gebied?
- Seksueel contact tegen betaling?
- Partner met verhoogd risico?

Aanvullend testen bij klachten:

JA

Testen op BIG FIVE
(chlamydia, gonorrhoe, syfilis, hiv, hepatitis B)

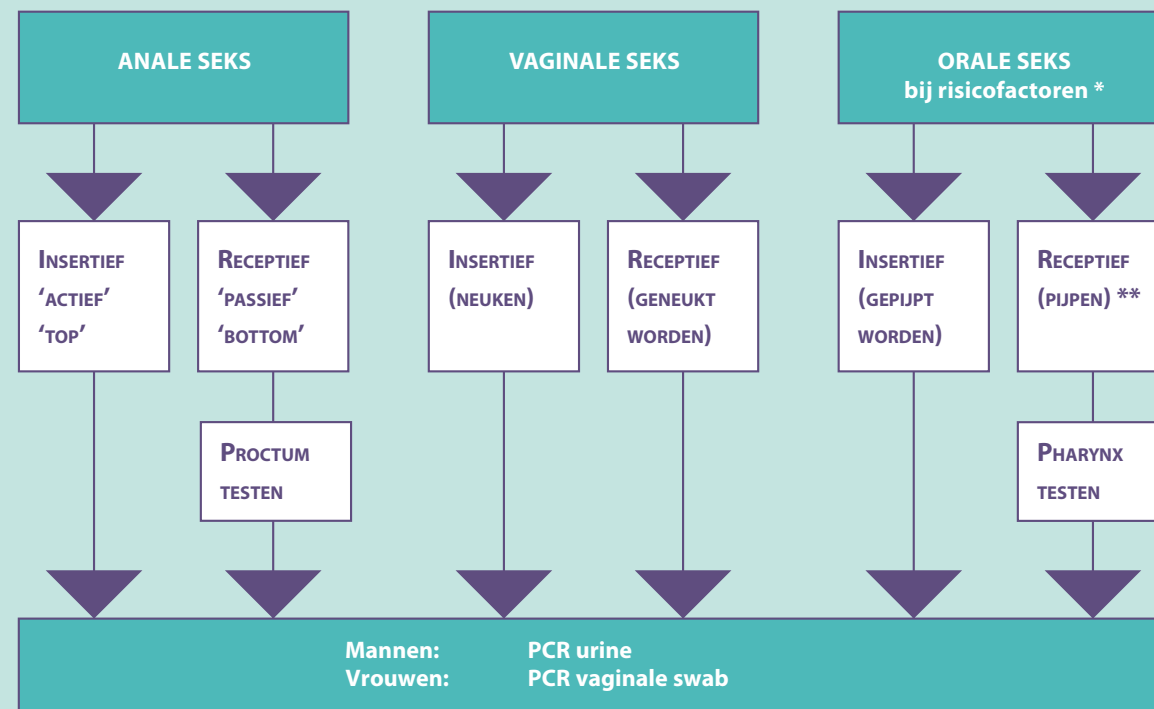
NEE

Testen op chlamydia

Op indicatie (bv trichomonas, hsv)

STAP 3

TESTLOCATIES OP BASIS VAN SEKSUELE TECHNIKEN

* Orale seks komt veel voor en vormt in beperkte mate een risico in de infectietransmissie. Het is alleen geïndiceerd om testen af te nemen na orale seks als er sprake is van risicofactoren (zie risicofactoren bij stap 2).

** Beffen vormt een gering risico op het oplopen van een pharyngeale chlamydia of gonorrhoe. Testen hierop bij heteromannen en vrouwen die seks hebben met vrouwen is dan ook niet geïndiceerd, tenzij aanhoudende keelklachten.

VERVOLG

VERVOLGSTAPPEN / VERVOLGCONSULT

CORRECTE BEHANDELING (NA DIAGNOSE)

Therapiekeuze voor de behandeling van soa (gonorrhoe in het bijzonder) is zeer dynamisch (ondermeer door zeer snelle resistentie-ontwikkeling). Voor adviezen voor wat betreft therapiekeuze zie NHG standaard. Voor laatste actualisatie zie: www.sekshag.nl en www.soaaidprofessionals.nl

COUNSELING

Belangrijk om ook risicogedrag en mogelijkheden tot gedragsverandering bespreekbaar te maken tijdens een (vervolg)consult. Gesprekstechnieken die hiervoor gebruikt worden zijn ondermeer motiverende gespreksvoering (MI) en minimal intervention strategy (MIS).

CONTACTOPSPORING

Partnerwaarschuwing en -behandeling is een cruciaal onderdeel in de bestrijding van soa. Zonder contactopsporing is er kans op 'ping-pong' infecties (opnieuw opgelopen infecties via partner). Indien gewenst kan de soa-polikliniek ondersteuning bieden bij partnerwaarschuwing.

Extra informatie

MAN

SOA-TESTEN VOOR CHLAMYDIA EN GONNOROE AFNEMEN (PCR)

Urine: eerste straal urine 15 tot 20 ml. Voor mannen is niet aangetoond dat recente blaaslediging (< 2 uur geleden) het testresultaat beïnvloedt.

VROUW

Vaginale (zelf)swab: 2 à 5 cm in schede inbrengen en 10 à 15 seconden goed langs de vaginawanden strijken. De vaginale swab heeft bij vrouwen de voorkeur boven urine omdat deze een hogere opbrengst/betrouwbaarheid heeft dan PCR in urine.

ANUS

Swab 2 à 3 cm inbrengen en 10 à 15 seconden goed langs de wanden strijken. Kan ook goed door patiënt zelf gedaan worden.

KEEL

Swab langs beide gehemeltebogen en eventueel langs de amandelen strijken.

INFORMED CONSENT

Voorheen was informed consent nodig om op hiv te kunnen testen. Patiënten moesten zelf de keuze maken voor wel/niet hiv-testen (*opting in*). Inmiddels is het beleid veranderd naar een *opting out* beleid. Dat houdt in dat de patiënt geïnformeerd wordt dat er op hiv getest gaat worden. Als deze daar bezwaar tegen heeft kan hij/zij dat op dat moment aangeven.

(VEEL VOORKOMENDE) ASPECIFIEKE KLACHTEN WAARBIJ EVENTUEEL OOK AAN EXTRA GENITALE SOA OF AAN HIV GEDACHT MOET WORDEN

Denk aan extra genitale chlamydia of gonorrhoe bij:

- Conjunctivitis
- Pharyngitis
- Proctitis
- Arthritis

Denk aan syfilis bij:

- Ulceraties in mondholte, keel, anale regio
- Gegeneraliseerd huidaandoeningen
- Onbegrepen neurologische verschijnselen

Denk aan hiv bij:

- Onbegrepen koorts
- Nachtzweeten
- Aanhoudende moeheid
- Gewichtsverlies
- Chronische huidklachten*
- Orale of vaginale candida-infecties
- Progressieve dyspnoe**
- Persisterende diarree
- Lymfadenopathie
- Polyneuropathie
- Trombocytopenie/leukopenie
- Proteïnurie/nefrotisch syndroom

* Persisterende furunculosis, hardnekkig seborroïsch eczeem, recidiverende herpesinfecties, mollusca contagiosa, progressieve condylomata acuminata, gordelroos, uitgebreide scabies.

** Interstitiële longafwijkingen.

Extra informatie

WINDOWFASE

Bij het testen is het belangrijk op de windowfase te letten. Dit is de periode tussen het moment van mogelijke infectie en het moment dit middels diagnostiek te kunnen vaststellen. Deze windowfase is als volgt:

Geen klachten, weinig risico: Testen bij voorkeur na windowfase. Dit is tot drie weken voor chlamydia en gonorrhoe, en tot drie maanden voor syfilis, hiv en hepatitis B. NB: wel testen indien tussentijds klachten ontstaan!

Bij klachten: Direct testen en eventueel na drie maanden herhalen.

Bij herhaald risicogedrag: Direct testen en herhalen na drie maanden. Bij iemand met hoog risicogedrag, die dus doorlopend risico loopt, wordt periodiek testen geadviseerd.

MEER WETEN?

Voor informatie over diagnostiek en behandeling zie de website: www.soaaid-professionals.nl

Voor inhoudelijke vragen en interessante casuïstiek kunt u mailen naar Soa Aids Nederland of de seksHAG (Huisarts Advies Groep Seksuele Gezondheid):

Email: intermediairs@soaaid.nl
Email: info@seksHAG.nl

Voor advies over diagnostiek, behandeling en contactopsporing, kunt u ook contact opnemen met de regionale soa-polikliniek.

Patiënten-informatielijn (ook voor counseling):
Aids Soa infolijn 0900 - 204 2040

ENDEMISCHE GEBIEDEN SOA, HIV, HEPATITIS B

- A Oost Europa: alle soa
- B Midden Oosten + mediterraan gebied (inclusief Turkije en Marokko): vooral hepatitis B
- C Midden Azië (inclusief China): vooral hepatitis B
- D Zuid en Zuidoost Azië: alle soa
- E Subsahara Afrika: alle soa
- F Zuid en Midden Amerika: alle soa
- G Caribisch gebied: alle soa

BESLISBOOM voor het soa-consult

seksHAG

EXPERTGROEP SOA
HIV EN SEKSUALITEIT

VERSIE 2013

SOAIDS

www.seksHAG.nl